

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (HISTORY)
EXAMINATION: DECEMBER – 2023
THIRD SEMESTER

Subject: Modern Maharashtra in 19th Century (HC-303)

Date: 21/12/2023

Total marks: 100

Time: 10.00 am to 1.00 pm

Instructions: 1) Attempt any *Five* questions.
2) All questions carry **equal (20)** marks.

- Q. 1)** State the characteristics of regional identity of Maharashtra. (20)
- Q. 2)** Do you think that the political situation in Maharashtra at the beginning of the 19th century determined the victory of the British? Why? (20)
- Q. 3)** Explain the social and cultural conditions in early 19th century Maharashtra with special reference to social mobility. (20)
- Q. 4)** During the colonial era, women were the battlegrounds of many social reform wars. discuss (20)
- Q. 5)** Examine the changes in the administrative and democratic structure that took place in Maharashtra during the early period of the colonial state. (20)
- Q. 6)** Give information about non-Brahmin movement. (20)
- Q. 7)** Examine the role of the middle class in the formation of modern Maharashtra. (20)
- Q. 8)** Review LokmanyaTilak's work in Indian freedom struggle. (20)
- Q. 9)** Write anote on Mahatma Gandhi. (20)
- Q.10) Write Short notes. (Any Two) (20)**
- a) Satya Shodhak Samaj
- b) Prarthana samaj
- c) Second Maratha Anglo war
- d) Dr. Babasaheb Ambedkar

मराठी रूपांतर

सूचना : १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण (२०) आहेत.

- प्र. १)** महाराष्ट्राच्या प्रादेशिक अस्मितेची वैशिष्ट्ये सांगा. (२०)
- प्र. २)** १९ व्या शतकाच्या सुरुवातीला महाराष्ट्रातील राजकीय परिस्थितीमुळे ब्रिटिशांचा विजय निश्चित झाला होता असे तुम्हाला वाटते का ? का ? (२०)
- प्र. ३)** १९ व्या शतकाच्या सुरुवातीला महाराष्ट्रातील सामाजिक आणि सांस्कृतिक परिस्थिती सामाजिक गतिशीलतेच्या विशेष संदर्भासह स्पष्ट करा. (२०)
- प्र. ४)** वसाहतीक कालखंडात सामाजिक सुधारणा संदर्भात घडलेल्या अनेक युद्धाची रणभूमी स्त्रीया होत. चर्चा करा. (२०)
- प्र. ५)** वसाहतिक राज्याच्या सुरुवातीच्या कालखंडात महाराष्ट्रात झालेल्या प्रशासकीय आणि लोकशाही संरचनेत झालेल्या बदलांचे परीक्षण करा. (२०)
- प्र. ६)** ब्राह्मणेतर चळवळीबद्दल माहिती द्या. (२०)
- प्र. ७)** आधुनिक महाराष्ट्राच्या जडणघडणीतील मध्यमवर्गाच्या भूमिकेचे परीक्षण करा. (२०)
- प्र. ८)** भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यातील लोकमान्य टिळकांच्या कार्याचा आढावा घ्या. (२०)
- प्र. ९)** महात्मा गांधी यावर टिपण लिहा. (२०)
- प्र. १०) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) (२०)**
- अ) सत्यशोधक समाज
- ब) प्रार्थना समाज
- क) दुसरे मराठा इंग्रज युद्ध
- ड) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर